

RACIONALIZACE PROVIANTNÍHO ZABEZPEČENÍ V POLI

Vedení ozbrojeného zápasu, zvláště s použitím zbraní hromadného ničení, vyžaduje i odpovídající formy týlového zabezpečení. Jako základní požadavek zde vystupuje mimo jiné do popředí otázka zkracování času, potřebného k zabezpečení vojsk materiálními prostředky a vysoká operativnost celého systému týlového zabezpečení.

Požadavky operativnosti i zkracování časových lhůt v zásobovacím procesu se přímo týkají i proviantní služby, jejíž hlavní povinností je zabezpečovat kvalitní nepřetržitě stravování vojsk v každé bojové situaci, zvláště v podmínkách použití zbraní hromadného ničení. Proto přísun proviantu a zachování jeho nezávadnosti v celém zásobovacím toku z teritoria po hospodářskou výdejnu tvoří složitý a náročný úkol. Dřívější systém zásobování proviantem byl vypracován a ověřen v době používání konvenčních zbraní. Tok zásob byl přerušovaný, proviant musel být na jednotlivých stupních znovu rozdělován (rozvažován), překládán. Byla zde značná náročnost na pracovní síly a čas. Ani ochrana proviantu před účinky ZHN nebyla dostatečná.

Proto proviantní služba v souladu s plánem komplexního rozvoje zaměřila své úsilí k přijetí takových opatření, která by vedla ke zrychlení toku zásob, k omezení manipulace a zvýšení ochrany proviantu proti účinkům ZHN. Šlo zejména o problém kompletace zásob proviantu, tj. jejich balení a ochranu při důsledném zajištění možnosti plného využití paletizace a kontejnerizace.

V článku chci ukázat na nejdůležitější výsledky, kterých jsme při řešení tohoto úkolu dosáhli a současně i některé směry dalšího rozvoje této oblasti.

Charakteristika principu kompletace

Základním principem kompletace je systém, kdy se polním vojskům počínaje sklady až po hospodářskou výdejnu nepřisunují jednotlivé druhy proviantu, ale komplety sestavené v místech kompletace.

Komplet představuje soubor vybraných druhů tvrdého proviantu — potravin v komerčním balení — pro přípravu jídla podle předem sestaveného jídelního lístku, uložených v lepenkové bedně paletizačních rozměrů. Je určen k zabezpečení 25 osob na jeden den.

Komplet pro 25 osob jsme volili s ohledem na to, že jsou k dispozici:

- vhodné obaly paletizačních rozměrů;
- vhodné maloobchodní balení potravin;
- hmotnost kompletu (cca 20 kg) vyhovuje manipulačním požadavkům;
- je splněn požadavek rychlého rozdělování i na nejnižších stupních.

Denní náležitost zabezpečujeme kompletem tvrdého proviantu, masa a chleba.

Jako místa kompletace tvrdého proviantu v míru především z hlediska připravenosti zásob pro bojovou pohotovost jsme zvolili:

- plukovní sklad útvaru pro zkompletování 1 ddp pohyblivých zásob pluku;
- divizní sklad proviantu pro zkompletování 1 ddp pohyblivých zásob svazku;
- okružové sklady proviantního materiálu pro zkompletování části operačních zásob.

V polním zásobovacím systému předpokládáme vytvářet komplety na teritoriu (v okružových skladech proviantního materiálu a skladech obchodních organizací v národním hospodářství).

Maso bude kompletováno u polních masných závodů. Kompletem masa se rozumí buď dvě dávky masa s kostí pro 25 osob, nebo 4 dávky masa bez kostí pro 25 osob.

Komplet chleba o hmotnosti 20 kg bude balen do speciálních obalů u polních pekáren.

Tvorba kompletů

Pro kompletaci byly s využitím výpočetní techniky sestaveny základní a nouzové komplety. Základní komplety pokrývají sortiment potravin a výši dávek v souladu s předpisem Prov-1-1 včetně změn. U nouzových kompletů, které slouží k řešení kritických situací, byl postupně omezován sortiment a výše dávek až po mez 60 % kalorické hodnoty.

Kompletace plukovní dávky v míru probíhá na malé improvizované lince. Dávku pro msp může zkompletovat 7 osob na lince za 2 hodiny a dávku pro tp za 90 minut.

Kompletaci divizní dávky zabezpečuje rovněž na kompletační lince 12 pracovníků; při kapacitě 90–100 kompletů za jednu hodinu trvá kompletace 7 hodin.

Určený sortiment proviantu pro jednotlivé komplety je ukládán do lepenkové bedny, která se přelepí samolepící páskou a balí do smršťitelné fólie. Komplety se ukládají na paletu prostou nebo paletu SPEPA-1000. Při použití palety prosté se jako vnější ochrany používá paletizačního pytle, který se uzavře zavařením, smrští a odsaje se z něj vzduch. Paletovaný náklad se fixuje polypropylenovou páskou. Při použití kovové palety SPEPA se hermetizace zabezpečí samolepící textilní páskou s nátěrem tlumexu.

Jedna paleta kompletovaného proviantu představuje 24 kompletů, tj. 600 denních dávek. Do jednoho kontejneru můžeme vložit 22 palet, tj. 13 200 denních dávek. Na jeden nákladní automobil můžeme uložit 7 až 11 palet (v závislosti na typu vozidla).

Orientační potřeba kompletů a palet pro přísun jedné denní dávky proviantu — viz tabulku 1.

Tabulka 1

Stupeň	Tvrdý proviant		Maso		Chléb	
	kompletů	palet	kompletů	palet	kompletů	palet
Vševojsková armáda	2800	117	—	—	—	—
Motostřelecká divize	400	19	220	*)	—	—
Tanková divize	320	14	160	*)	—	—
Motostřelecký pluk	80	3–4	40	2	80	**)
Tankový pluk	40	2	20	1	40	**)

*) přisunuje se v chladících přepravnících

**) přisunuje se ve speciálních pytlích.

Realizace úkolů kompletace ve vojscích

Pro realizaci úkolu kompletace u vojsk vydala HT/PS metodiku, která upřesňuje postup kompletace pohyblivých zásob a rozpracovává zejména tyto otázky:

- zásady kompletace pohyblivých zásob;
- technologický postup při kompletaci;
- zásady pro obměnu kompletovaných zásob.

Podle této metodiky postupně od roku 1978 probíhala kompletace pohyblivých zásob proviantu na útvarovém a svazkovém stupni. Jestliže vezmeme v úvahu současnou skladbu pohyblivých zásob proviantu, tak podmínkám kompletace plně vyhovují všechny typy konzervovaných dávek potravin, nedotknutelná dávka potravin a dávka předpřipravených potravin. Nekompletována (podle této metodiky) zůstává 1 denní dávka proviantu u hospodářské výdejny, která se však již dále nerozděluje a je určena k přímé přípravě stravy. Plukovní a svazkové zásoby jsou tedy kromě jedné dávky plně kompletačně zabezpečeny.

Takto kompletované zásoby rozhodujícím způsobem šetří čas i pracovní síly při jejich rozdělování v polním zásobovacím systému. Nejvýrazněji se tato úspora projeví na stupni pluku a divize. Doposud k rozdělení 1 plukovní dávky proviantu pro 6—8 hospodářských výdejen bylo třeba 4—5 hodin a 2 pracovníků, nyní je kompletovaná dávka rozdělena za 30 minut; divizní dávka proviantu se rozdělovala 8—10 hodin při 4 pracovnících; kompletovanou dávku zmanipulují 2 pracovníci s využitím mechanizačních prostředků za 90 minut. V obou případech spoříme 75 % času.

Velmi pozitivních výsledků bylo dosaženo i v dokonalejší ochraně před účinky ZHN. Smršitelná fólie z PVC, která spolu s paletizačním pytlím, popř. utěsněnou paletou SPEFA chrání základní obal kompletu, zabraňuje vnikání radioaktivního prachu a lze ji snadno dezaktivovat.

Téměř tříletý zkušební provoz přinesl i určité záporné poznatky v souvislosti

s obměnami takto kompletovaných zásob proviantu. Proto připravujeme taková opatření, abychom vzhledem k různým záručním dobám jednotlivých druhů proviantu prodloužili cyklus obměny nejméně na 1 rok. Tomuto záměru budou odpovídat komplety potravin, vyráběné průmyslovou cestou ve výrobních závodech potravinářského průmyslu, které kromě prodloužené doby skladovatelnosti by zbavily útvary a svazky povinnosti zabezpečit kompletaci improvizovanými prostředky.

Konečné cíle kompletace budou naplněny až tehdy, bude-li kompletačně uzavřen celý systém toku zásob z národního hospodářství až po hospodářskou výdejnu. Proto kompletací zásob na stupni vojiskového týlu úkol nekončí a v současné době pokračuje řešením otázek kompletace operačních zásob a zásob dodávaných za branné pohotovosti státu z národního hospodářství. Improvizovaným způsobem, tj. na improvizovaných kompletačních linkách je tento problém vyřešen. Cílem však je úplná a dokonale technicky zabezpečená kompletace, která by byla zabezpečena na bázi civilních dodavatelských organizací.

Usilujeme o to, aby za branné pohotovosti alespoň polovina zásob přicházela z národního hospodářství kompletována podle směrných jídelních lístků. V tomto směru jde o úkol perspektivní a vyžaduje úzkou součinnost s civilními dodavatelskými organizacemi. Předpokládám, že s využitím všech možností modernizace ve sféře potravinářského průmyslu a obchodu podaří se tento problém vyřešit a přispět tak ke zvýšení bojové připravenosti jak národního hospodářství, tak i ČSLA.

V závěru shrnu základní výsledky přijatých opatření:

— kompletované zásoby zvyšují bojovou pohotovost služby; zrychlují vývoz zásob, zkracují dobu vlastního rozdělování v průběhu operace — zrychlují dopravně zásobovací systém, šetří pracovní síly i dopravní prostředky;

— významně se zvýšila ochrana před účinky zbraní hromadného ničení;

— zjednodušují i vlastní přípravu stravy, protože kompletované dávky jsou sestavovány podle směrných jídelních lístků.

Realizací těchto opatření ve vojscích jsou vytvářeny podmínky pro splnění hlavního úkolu služby, tj. zabezpečení nepřetržitého a kvalitního stravování vojsk i ve složitých bojových podmínkách.